

รายงานพิเศษ

๑ “นารีนากู ภัยวิมุตติ”

...นับถอยหลังเข้าสู่ปี 2561 ที่สองฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา ตั้งแต่สะพานพระราม 7 ถึงสะพานสมเด็จพระปิ่นเกล้า จะเปลี่ยนไป

จะเกิด ทางเดินเลียบบแม่น้ำ ซึ่งจะกลายเป็นจุดท่องเที่ยว และแลนด์มาร์กแห่งใหม่ของ กทม.

แต่ก็ไม่ใช่เรื่องง่ายเลยที่จะดำเนินการให้เป็นไปตามแผน เพราะตั้งแต่เริ่มมีข่าวออกมาว่ารัฐบาลจะดำเนินโครงการโดยให้กทม.เป็นผู้บริหารจัดการก็เกิดการทักท้วง และต่อต้านของภาคประชาชน และกลุ่มเครือข่ายต่างๆที่ไม่มั่นใจว่า เส้นทางเลียบบแม่น้ำเจ้าพระยานี้จะก่อให้เกิดประโยชน์ และทำให้เกิดความเท่าเทียมของคนในสังคมที่มีต่อแม่น้ำเจ้าพระยา

นายพีระพงษ์ สายเชื้อ ปลัด กทม. กล่าวว่า ตามที่รัฐบาลมีแนวคิดที่จะพัฒนาและฟื้นฟูแม่น้ำเจ้าพระยาเพื่อมอบเป็นมรดกของชาวไทยทุกคน รวมถึงให้ได้เข้าถึงพื้นที่และใช้ประโยชน์จากพื้นที่สาธารณะริมแม่น้ำเจ้าพระยาอย่างเท่าเทียม แต่ปัจจุบันพบว่าการเข้าถึงพื้นที่ริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยาจำกัดเฉพาะบางกลุ่ม อีกทั้งยังมีการรื้อล้าลำน้ำ ปัญหาคุณภาพน้ำเสีย และปัญหาคุณภาพชีวิตของชุมชนริมน้ำ

ดังนั้น รัฐบาลจึงมอบหมายให้ กทม. ในฐานะเจ้าของพื้นที่ พัฒนาคอนกรีตริมน้ำเจ้าพระยาให้ทุกคนสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์อย่างเท่าเทียม โดย กทม. ได้ลงนามสัญญาจ้างสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง (สจล.) และมหาวิทยาลัยขอนแก่น (มข.) เป็นที่ปรึกษางานสำรวจ ออกแบบและจัดทำแผนแม่บทพัฒนาริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา เมื่อวันที่ 29 ก.พ.59 โดยมีกรอบระยะเวลา 210 วัน หรือ 7 เดือน

ทั้งนี้ สิ่งทีทางที่ปรึกษาจะต้องทำคือ ศึกษาและจัดทำแผนแม่บทเพื่อพัฒนาริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา วิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม พร้อมทั้งประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนรับทราบและเกิดการมีส่วนร่วมในโครงการ ซึ่งตนเชื่อมั่นว่าที่ปรึกษาจะดำเนินการแล้วเสร็จตามกรอบระยะเวลา จากนั้นจะมีการจ้างผู้รับเหมาและใช้เวลาก่อสร้าง 18 เดือน ซึ่งคาดว่าจะโครงการฯ จะแล้วเสร็จประมาณกลางปี 2561

พร้อมกันนี้ขอยืนยันว่าไม่ใช่โครงการก่อสร้างถนนสำหรับรถวิ่ง แต่จะเป็นทางเดินและทางจักรยานที่เชื่อมโยงพื้นที่นันทนาการ สวนสาธารณะ และชุมชน ซึ่งตนเองเชื่อมั่นว่า สำหรับข้อห่วงใยของประชาชนและกลุ่มเครือข่ายถึงกรอบระยะเวลาในการสำรวจและออกแบบโครงการ 7 เดือน ทั้งที่เป็นโครงการขนาดใหญ่ ในส่วนของผลกระทบต่อชุมชนกว่า 200 ครอบครัวใน 31 ชุมชนนั้น กทม. และสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (พอช.) ได้ช่วยเหลือจัดหาที่อยู่อาศัยสำหรับชุมชนรูล้ำ

‘แลนด์มาร์กเจ้าพระยา’บนเส้นขนาน!

อีกทั้งทีมที่ปรึกษาฯ และกระทรวงการพัฒนาสังคมฯ ได้ลงพื้นที่อย่างต่อเนื่องเพื่อพบปะและพูดคุยเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินโครงการ พร้อมทั้งรับฟังความคิดเห็น ความต้องการ และข้อเสนอแนะเพื่อนำมาเป็นแนวคิดในการออกแบบรายละเอียด โดยประชาชนในชุมชนมีความเข้าใจต่อโครงการมากขึ้นและยินดีให้ความร่วมมือ

สำหรับระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษา สำรวจ ออกแบบโครงการฯ เพียงแค่ 7 เดือนนั้น เป็นระยะเวลาที่ได้หารือกับ สจล. แล้ว โดยจะเป็นการบริหารโครงการแบบบูรณาการทั้งวิศวกรรม สถาปัตยกรรม รวมถึงรับฟังความคิดเห็นคู่ขนานกันไป ทำให้สามารถเดินทางงานสำรวจ ออกแบบ และจัดทำแผนแม่บทโครงการฯ ได้อย่างรวดเร็ว

ยืนยันวงเงินงบประมาณ 14,000 ล้านบาท ตามที่มีการเปิดเผยก่อนหน้านี้ยังไม่ใช่ขบ ประมาณโครงการที่แท้จริงเนื่องจากต้องรอผลศึกษาและออกแบบให้เสร็จสิ้นก่อน

ด้าน รศ.ดร.สกล ท่อโนทยาน ผู้จัดการโครงการพัฒนาริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา กล่าวว่า ในการสำรวจออกแบบและจัดทำแผนแม่บทนั้นจะดำเนินการแบบคู่ขนานกันไป ซึ่งถือเป็นมิติใหม่ในการทำงานที่บูรณาการทั้งหมดทำให้ใช้ระยะเวลาที่สั้นลง ประกอบกับกรุงเทพมหานคร และหน่วยงานอื่นๆ ได้มีการศึกษา แนวทางพัฒนาริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยามาแล้วมากมายก็สามารถนำมาใช้ประกอบได้ทั้งหมด

ทั้งนี้ จะคำนึงถึงการออกแบบให้เหมาะสมกับเมือง และลักษณะของแม่น้ำเจ้าพระยาทั้งฝั่งธนบุรีและพระนคร

ทั้งด้านการขนส่งมวลชนการเดินทางของน้ำ การติดต่อเชื่อมโยงของชุมชนและพื้นที่ต่อเนื่องลงไปอีก 500 เมตร พื้นที่ว่างและพื้นที่เชื่อมต่อ ตลอดจนบริบทด้านชุมชนและวัฒนธรรม เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม เมื่อทีมที่ปรึกษาฯ ร่างรูปแบบเบื้องต้นเสร็จแล้วจะนำไปพูดคุยกับชุมชน รวมถึงเชิญผู้ทรงคุณวุฒิที่ห่วงใยโครงการเพื่อขอรับความคิดเห็นถึงทิศทางและความเหมาะสมก่อนสรุปเป็นแบบโครงการต่อไป

เราเปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมในโครงการ แสดงแนวคิดเพื่อพัฒนาภูมิทัศน์และโครงข่ายทางเดินเลียบบแม่น้ำ เพื่อให้เกิดการเชื่อมต่อทางวัฒนธรรม ส่งเสริมประสิทธิภาพการป้องกันน้ำท่วมของ กทม. ที่มีอยู่เดิมให้เข้มแข็งอุดช่องโหว่ ทำให้การป้องกันน้ำท่วมมีประสิทธิภาพ”

ด้าน นายศพล บุญสม ผู้ร่วมก่อตั้งเครือข่ายเพื่อนแม่น้ำ หรือ Friends of the River กล่าวว่า จากที่ได้ไปรับฟังการแถลงข่าวเมื่อ 29 มี.ค.ที่ผ่านมา ก็สรุปได้เลยว่าพวกท่านมีคำตอบแล้วในใจว่าจะทำทางจักรยานริมน้ำเพียงแค่ว่าจะเอารูปแบบไหนไปให้ชาวบ้านเลือกเท่านั้น แล้วอย่างนี้จะเรียกว่านี่คือกระบวนการออกแบบอย่างมีส่วนร่วมหรือรับฟังเสียงประชาชนอย่างไร

การจะระดมเม็ดเงิน 14,000 ล้านบาท เพื่อทำสิ่งนี้มันเพื่อการเท่าเทียมอย่างไร อีกทั้งตนยังมองไม่เห็นเลยว่าระยะเวลา 7 เดือนนั้นจะสามารถดำเนินการได้ตามแผนซึ่งได้ระบุว่า เป็นโครงการระดับโลก ซึ่งโครงการระดับโลกในต่างประเทศเขาใช้เวลาเป็นปีๆ แต่เราใช้เวลา 7 เดือน ทำเหมือนถูกประชาชนกินไป

การกล่าวอ้างว่าหากโครงการนี้สำเร็จจะกลายเป็นแลนด์มาร์กสำคัญแห่งใหม่ของประเทศ ซึ่งตนมองว่าโครงการนี้จะทำลายรากเหง้าวิถีชีวิตริมน้ำที่ตนมองว่าสิ่งเหล่านี้เป็นแลนด์มาร์กมีชีวิตที่หาที่ใดในโลกไม่ได้ และมองว่าไม่ใช่ความเท่าเทียมในการเข้าถึงแม่น้ำเจ้าพระยาตามที่ทางที่ปรึกษาโครงการชี้ ความเท่าเทียมนี้ต้องก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมกำหนดทิศทางการพัฒนาร่วมกัน

อย่างไรก็ตาม จะยังคงเดินหน้าคัดค้านโครงการนี้ด้วยความเข้มข้น เพราะมั่นใจว่าโครงการนี้ไม่มีทางจะดีขึ้นได้ด้วยทัศนคติและวิธีการแบบนี้ ผ่านการสื่อสารและจัดกิจกรรมต่างๆ และจะติดตามการทำงานของภาครัฐและที่ปรึกษาโครงการอย่างใกล้ชิด เพื่อให้แน่ใจว่าจะดำเนินการตามพื้นฐานของหลักวิชาการ หลักการมีส่วนร่วม

และเชื่อว่ายังมีรูปแบบการพัฒนาริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยาทั้งสองฝั่งที่มีประโยชน์กับชุมชนอย่างแท้จริงมากกว่าการสร้างทางเลียบบแม่น้ำเจ้าพระยาเพื่อปั่นจักรยาน

ทั้งนี้ทั้งนั้น ....คงจะต้องติดตามว่าจากนี้อีก 7 เดือน จะเกิดความชัดเจนในโครงการพัฒนาริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยานี้หน้าตาจะเป็นอย่างไร กรอบวงเงินที่จะต้องใช้งบค่าเท่าไร ซึ่งคงต้องปล่อยให้ สจล. และ มข. ในฐานะที่ปรึกษาโครงการ แสดงฝีมือให้สมกับที่กล่าวอ้างไว้บนเวทีว่าเป็นทีมงานชั้นหนึ่ง

เพราะที่สุดแล้วผลงานจะเป็นที่ประจักษ์แก่สายตาประชาชนในไม่ช้า และจะเห็นว่าภาคประชาชนมีส่วนร่วมอย่างน้อยแค่ไหนรัฐได้ให้พื้นที่ทางความคิดเพียงใด เพราะแม่น้ำเจ้าพระยานั้นเป็นของคนไทยทุกคน...